

Setkání tlumočnicků 10.10. 2015

Ochrana tlumočnicka, JUDr. Dan Zwieb, poznámky z diskuse

Možnost videozáznamu

- *Může si tlumočnick vyžadovat kameru? Má soud povinnost kameru pro videozáznam zajistit?* Kamery by tam měly být, ale není možné se na to spoléhat. Je potřeba se domluvit, vysvětlit a zajistit její spuštění, příp. si přinést vlastní.
- *Zvukový záznam* je u trestního řízení vždy.
- *Před kým a čím se chráníme? Jak dokázat svou nevinu?* Bráníme se nařčení – prodiskutovat s klientem, zajistit druhého tlumočnicka (neslyšícího). Z právního pohledu je na straně, která si stěžuje, nařkne, podá nařčení, aby svá slova dokázala, a to bez videozáznamu prakticky nejde.
- Problém může být i na straně neslyšících – svou nespokojenost ale nesdělí předem, v průběhu, ale až v závěru, např. po podpisu. Zamyšlení: jak se zeptat, poznat, zda klient rozumí projevu tlumočnicka ve znakovém jazyce.
- *Tlumočnick také může navrhnout řešení*, např. v průběhu jednání, vidí-li neporozumění, může přerušit jednání, požádat o přizvání kolegy (slyšícího, neslyšícího), nechat zaprotokolovat, že se neslyšící vyjadřuje nestandardně, což může mít vliv na porozumění.
- Soudní tlumočnick je vázán zákonem, musí dostát svému slibu.

Příklady situací a možnosti řešení

- PŘ. dvě neslyšící strany proti sobě. Mají jediného nestranného tlumočnicka. Jedna neslyšící strana chce svého vlastního tlumočnicka. Je to možné, ale soudní tlumočnick, který je objednaný soudem, jediný dostane za tlumočení zapláceno. Neslyšící strana má pro sebe toho „svého“ tlumočnicka. Toho nezaplatí soud.. – Otázka je - jde o neporozumění tlumočnickovi, nebo o nedůvěru v jeho nestrannost?
- PŘ. Neslyšící je obviněn, potrestán. Chce se bránit tím, že neporozuměl tlumočnickovi. Je možné řešení – storno celého procesu, což v praxi udělá málokterý soudce. Jedná se v takovém případě o omluvu procesu soudcem v případě, kdy soudce sdělí, že něco zanedbal.
- Má-li tlumočnick v průběhu řízení pocit, že neslyšící něčemu nerozumí, může navrhnout zajištění advokáta pro neslyšícího, pro pochopení právní záležitosti.
- Neslyšící mlží (odpoví nepravdivě), zneužívá tlumočnicka – tlumočnick tlumočí, neřeší pravdu, nepravdu, nenechá se vtáhnout do procesu, zůstává nestranný.
- Nepochopení role mezi advokátem a klientem. Advokát musí věřit svému klientovi.

Tlumočnick má oznamovací povinnost. Výjimkou je, pokud to klient řeší s advokátem nebo knězem (na nich je odpovědnost). Např. vražda, zneužívání, násilí, obchodování s nebezpečným materiálem, krádež, atd. Pan Zwieb nám posle seznam. To většinou sami poznáme, cítíme. Jak postupovat? Co dělat, abych splnila svou roli.

- *Oznámení policii* – písemně, ústně, kdy policie to sepíše = oznamovací povinnost ze zákona máme všichni. Možné dát i anonymně podnět např. sociální pracovníci, která může prošetřit danou situaci.

- Při tlumočení s advokátem či knězem nemá tlumočnická oznamovací povinnost, ani není zavázán bezpodmínečnou mlčenlivostí. Tlumočnická se oznámením zabývat nemusí, nebude za neohlášení trestán.
- Domněnka či skutečnost – zákon říká o povinnosti ohlášení – „*hodnověrně*“ se to dozvíme. Hodnověrné = je domněnka, nebo když mám důkaz? Spekulace nestačí. Pokud nám to klient sdělí = je to hodnověrné. Pozorování chování klienta – nestačí, musíme mít jistotu. Tuto schopnost spíše mají odborníci, znalci. Můžeme zajistit propojení s nimi.
- *Kam tlumočnick může odkazovat?* Odkazovat klienta na soc. úřad v místě jejich bydliště. Ale dle zkušeností můžeme odkázat na jiná místa. Případně na služby v rámci organizací. Odkaz na soc. službu.

Oznamovací povinnost platí pro trestné činy (§368 TZ)

- *Kdo se hodnověrným způsobem dozví, že jiný spáchal trestný čin:*

vraždy (§ 140), těžkého ublížení na zdraví (§ 145), mučení a jiného nelidského a krutého zacházení (§ 149), obchodování s lidmi (§ 168), zbavení osobní svobody (§ 170), braní rukojmí (§ 174), zneužití dítěte k výrobě pornografie (§ 193), týrání svěřené osoby (§ 198), padělání a pozměnění peněz (§ 233), neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku (§ 234), neoprávněné výroby peněz (§ 237), porušení předpisů o kontrole vývozu zboží a technologií dvojího užití (§ 262), porušení povinností při vývozu zboží a technologií dvojího užití (§ 263), provedení zahraničního obchodu s vojenským materiálem bez povolení nebo licence (§ 265), porušení povinnosti v souvislosti s vydáním povolení a licence pro zahraniční obchod s vojenským materiálem (§ 266), obecného ohrožení (§ 272), vývoje, výroby a držení zakázaných bojových prostředků (§ 280), nedovolené výroby a držení radioaktivní látky a vysoce nebezpečné látky (§ 281), nedovolené výroby a držení jaderného materiálu a zvláštního štěpného materiálu (§ 282), získání kontroly nad vzdušným dopravním prostředkem, civilním plavidlem a pevnou plošinou (§ 290), zavlčení vzdušného dopravního prostředku do ciziny (§ 292), vlastizrady (§ 309), rozvracení republiky (§ 310), teroristického útoku (§ 311), teroru (§ 312), sabotáže (§ 314), vyzvědačství (§ 316), ohrožení utajované informace (§ 317), válečné zrady (§ 320), přijetí úplatku (§ 331), podplacení (§ 332), účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 2 a 3, genocidia (§ 400), útoku proti lidskosti (§ 401), apartheidu a diskriminace skupiny lidí (§ 402), agrese (§ 405a), přípravy útočné války (§ 406), použití zakázaného bojového prostředku a nedovoleného vedení boje (§ 411), válečné krutosti (§ 412), perzekuce obyvatelstva (§ 413), plenění v prostoru válečných operací (§ 414) nebo zneužití mezinárodně uznávaných a státních znaků podle § 415 odst. 3, a takový trestný čin neoznámí bez odkladu státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu nebo místo toho, jde-li o vojáka, nadřízenému, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta; stanoví-li tento zákon na některý

z těchto trestných činů trest mírnější, bude potrestán oním trestem mírnějším.

Tlumočení na úřadech v rámci správního řádu - obdobná tematika jako u soudu, např. přestupky, evidence...

- Naplňování správního řádu, paragraf č. 16 Správního řádu
- Často se přenáší odpovědnost na neslyšícího klienta na zajištění tlumočnických služeb.
- Např. sociálně právní ochrana dětí – ustanovení tlumočnicka = proplácení tlumočnické služby.
- Státní orgán ustanoví tlumočnicka = zaplatí tlumočnicka
- Cílem je, aby proplácení tlumočnických služeb bylo v rámci správního řádu. Proplácení tlumočnicka za tlumočení na jednání. Proplácení tlumočení za překlady ještě před jednáním – je možné také zahrnout do správního jednání? Mohlo by být. Co všechno může patřit do správního řízení?

Správní řízení se zahajuje písemnou výzvou. Klient musí reagovat do určité doby. Po uplynutí lhůty úřad pak sám jedná a rozhodne, pak jen pošle rozhodnutí. Důležité je proto apelovat na neslyšící, aby po obdržení dopisu na nic nečekali, musí reagovat hned, jednat, řešit. Klient se brání sám. Nebo jde pro pomoc (občanská poradna). Toto řešení není na tlumočnickovi.

Neslyšící má právo využít tlumočnické služby na náklady orgánu, který zahajuje správní řízení. Ten orgán ale většinou neví, zda jde o neslyšící účastníky. Úřad by měl být v této oblasti informovaný – jak? Hned, jakmile neslyšící píše na úřad, je ideální otevřeně napsat – jsem neslyšící, potřebuji při jednání tlumočnicka. Tuto informaci můžeš úřadu předat i tlumočnick.

Jak propojit povinnost proplácení tlumočnických služeb se správním řádem? Soud vychází z vyhlášky. Pro mimosoudní tlumočení není konkrétní informace. Vychovávejme si svůj úřad ☺ Každé obci by mělo stačit cca 20tis. – osvěta, zviditelňování, argumentace.

Při odmítnutí poskytnout tlumočnické služby (tlumočení či překlad), obrátit se na ombudsmana, podat stížnost (Asnep, Národní rada ZP, atd.).

Naším úkolem je přimět úřady, aby zanesly tlumočnický pro osoby sluchovým postižením do svých vnitřních řídicích aktů, nastavily si pravidla pro jejich vyplácení. Poté budou úřady moci proplácet naše služby – budou vědět, jak na to, budou mít pravidla. Úředník potřebuje pravidla!

MUSÍME TLUMOČIT PROSTĚ DOBŘE = NESMÍME TLUMOČIT ÚMYSLNĚ ŠPATNĚ